

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Romana Fialy, Mgr. Ing. Radovana Havelce, JUDr. Pavla Simona, JUDr. Pavla Pavlíka a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Úřadu pro ochranu osobních údajů**, se sídlem v Praze 7, pplk. Sochora 27, IČO 70837627, na zahájení řízení o rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **1) Obvodním soudem pro Prahu 5**, a **2) Městským soudem v Praze**, a dalších účastníků sporu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 4 C 343/2006, o splnění povinností podle zákona č. 256/1992 Sb.: žalobce **Mgr. M. Š.**, a žalovaných **1) České republiky - Finančního ředitelství pro hl. město Prahu**, se sídlem v Praze 1, Štěpánská 28, IČO 00006866, **2) České republiky - Ministerstva financí**, se sídlem v Praze 1, Letenská 15, IČO 00006947, zastoupené advokátem JUDr. Alanem Korbelem, se sídlem v Praze 1, Vodičkova 17,

t a k t o :

- I. Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci žaloby o splnění povinností podle zákona č. 256/1992 Sb., vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 4 C 343/2006, **je soud.**
- II.** Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 14. 12. 2009, čj. 4 C 343/2006 - 80, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2010, čj. 53 Co 231/2010 - 108, **se zrušují.**

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným zvláštnímu senátu dne 9. 5. 2014 se Úřad pro ochranu osobních údajů (dále též jen „*navrhovatel*“ nebo „*Úřad*“) domáhá, aby zvláštní senát rozhodl kompetenční spor vzniklý podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ve znění pozdějších předpisů, mezi ním a Obvodním soudem pro Prahu 5.

Z předloženého soudního spisu byly zjištěny následující skutečnosti:

Žalobce se domáhal žalobou podanou dne 24. 3. 2000 u Obvodního soudu pro Prahu 5 po žalovaných nároků vyplývajících ze zákona č. 256/1992 Sb. - poskytnutí bezplatné zprávy o osobních údajích žalobce uchovávaných v informačních systémech žalovaných a likvidace údajů o majetkových a osobních poměrech žalobce.

Obvodní soud pro Prahu 5 usnesením ze dne 14. 12. 2009, čj. 4 C 343/2006 – 80, řízení o žalobě zastavil a rozhodl, že věc bude po právní moci usnesení postoupena Úřadu. V odůvodnění písemného vyhotovení tohoto usnesení soud s odkazem na § 7, § 103 a § 104a

odst. 1 o. s. ř. uvedl, že dnem účinnosti zákona č. 101/2000 Sb. pozbyly soudy pravomoc rozhodovat ve sporech týkajících se ochrany osobních údajů podle tohoto zákona. Tato pravomoc přešla na Úřad pro ochranu osobních údajů. Soud toto svoje rozhodnutí opřel o rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 9. 2004, sp. zn. 30 Cdo 1183/2004, neboť věc řešená tímto rozhodnutím je podle názoru soudu obdobná, když i zde žalobce svůj návrh dovozoval ještě z úpravy provedené zákonem č. 256/1992 Sb., avšak bylo rozhodováno již za účinnosti zákona č. 101/2000 Sb.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze usnesením ze dne 29. 10. 2010, čj. 53 Co 231/2010 - 108, rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil.

K dovolání žalobce Nejvyšší soud České republiky usnesením ze dne 27. 3. 2012, čj. 30 Cdo 468/2012 - 168, řízení zastavil z důvodu nedostatku povinného zastoupení dovolatele, bez něhož nebylo možné vydat – s výjimkou usnesení, jímž se dovolací řízení pro tento nedostatek zastavuje - rozhodnutí, kterým se řízení končí.

Podle sdělení Úřadu v návrhu byl sice spis sp. zn. 4 C 343/2006 Úřadu postoupen dne 22. 6. 2012, avšak na základě žádosti o jeho zapůjčení byl dne 29. 6. 2012 vrácen Obvodnímu soudu pro Prahu 5 k vyřízení návrhu žalobce na prohlášení neúčinnosti doručení soudní písemnosti (usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 14. 12. 2011, čj. 4 C 343/2006 – 164, kterým byl žalobce vyzván, aby odstranil vady dovolání).

Dále podle sdělení navrhovatele žalobce podal u Úřadu dne 17. 4. 2014 „stížnost na nečinnost a žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti“. V návaznosti na to požádal Úřad Obvodní soud pro Prahu 5 o vrácení soudního spisu sp. zn. 4 C 343/2006, který mu byl doručen dne 29. 4. 2014. O této skutečnosti byl žalobce vyrozuměn dopisem ze dne 25. 4. 2014.

Úřad ve svém návrhu kompetenci k rozhodnutí uvedeného sporu odmítá a navrhuje, aby zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl o tomto kompetenčním sporu tak, že příslušným v předmětné věci je soud. Obvodní soud pro Prahu 5 vydal usnesení ze dne 14. 12. 2009, čj. 4 C 343/2006 - 80 o zastavení řízení a postoupení věci Úřadu po účinnosti novely (zákonu č. 101/2000 Sb. pozn. zvláštního senátu) provedené zákonem č. 439/2004 Sb. Navrhovatel je toho názoru, že ustanovení § 29 ani § 21 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů nezakládá jeho pravomoc k řešení soukromoprávních sporů. Uvádí, že je dozorovým orgánem s pravomocí provádět veřejnoprávní kontrolu zpracování osobních údajů, případně vést správní řízení o uložení sankce za správní delikt. Navrhovatel odkázal na usnesení zvláštního senátu sp. zn. Konf 56/2009, Konf 11/2011, Konf 94/2011, Konf 10/2012 a Konf 57/2012, dle nichž pravomoc Úřadu k rozhodování individuálních sporů mezi subjektem údajů a správcem o zpracování osobních údajů není dána. Úřad se proto domnívá, že usnesení obecných soudů o postoupení věci jsou nesprávná.

S účinností od 1. 1. 2003 se postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost vydat rozhodnutí podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů.

Kladným (pozitivním) kompetenčním sporem je dle § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. spor, ve kterém si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž bylo druhou stranou vydáno pravomocné rozhodnutí; záporným (negativním) sporem je podle téhož ustanovení spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků.

Obvodní soud pro Prahu 5 v předcházejícím soudním řízení popřel svou pravomoc rozhodnout věc (příčemž Městský soud v Praze jeho rozhodnutí potvrdil) a navrhovatel popírá svou pravomoc rozhodnout po postoupení věci; zvláštní senát konstatuje, že se ve věci jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zákonem o rozhodování některých kompetenčních sporů.

Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 11. 2004, čj. Konf 3/2003 - 18, publikované pod č. 485/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním úřadem a obecným soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Ochrana osobních údajů byla po roce 1991 upravena zákonem č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech. Ten v § 20 písm. a) a d) uváděl: „*V případě porušení povinností provozovatele uvedených v § 17 vzniká oprávněné fyzické osobě vůči provozovateli nárok na: a) zadrženi se takového jednání, odstranění závadného stavu, vydání bezdůvodného obohacení tomu subjektu, na jehož úkor bylo toto obohacení získáno, a poskytnutí zadostiučinění (omluvy, opravy) tomu, jehož porušení povinností poškodilo, na náklady provozovatele; d) zaplacení přiměřené peněžní úhrady, jestliže bylo porušeno její právo na zachování lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a na ochranu jejího jména, pokud není postižitelná stávajícími občanskoprávními a obchodněprávními instituty*“. Dle § 23 měly spory vyplývající z uplatňování práv a povinností podle tohoto zákona řešit soudy.

S účinností od 1. 6. 2000 upravuje oblast ochrany osobních údajů zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“). Do 25. 7. 2004 platilo, že pokud subjekt údajů dle zákona o ochraně osobních údajů (dále jen „subjekt“) zjistil, že správce nebo zpracovatel údajů porušil své povinnosti, měl právo obrátit se na Úřad se žádostí o zajištění opatření k nápravě. Subjekt mohl dle § 21 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů požadovat, aby se správce nebo zpracovatel zdržel svého jednání, odstranil vadný stav, omluvil se nebo poskytl jiné zadostiučinění. Dle § 21 odst. 2 písm. d) výše uvedeného zákona mohl dále požadovat zaplacení peněžité náhrady, jestliže tím bylo porušeno jeho právo na lidskou důstojnost, osobní čest, dobrou pověst či právo na ochranu jména. Jak vyplývalo z usnesení zvláštního senátu ze dne 10. 3. 2004, sp. zn. Konf 11/2003: „*Domáhá-li se někdo vůči správci nebo zpracovateli osobních údajů toho, aby správce nebo zpracovatel zajistil opatření k nápravě, spočívající ve zadrženi se určitého nakládání s osobními údaji, vzniklý závadný stav odstranil nebo poskytl na své náklady omluvu nebo jiné zadostiučinění [§ 21 odst. 2 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů], není rozhodnutí o takové žádosti v pravomoci soudu, ale Úřadu pro ochranu osobních údajů. Nic na tom nemění, že takový návrh byl podán v době od 1. 6. do 31. 12. 2002, kdy ustanovení § 9 odst. 2 písm. b) o. s. ř., ve znění tehdy účinném, upravovalo věcnou příslušnost krajských soudů pro rozhodování ve sporech vyplývajících z uplatňování práv a povinností podle právních předpisů o ochraně osobních údajů v informačních systémech podle staršího zákona č. 256/1992 Sb.; nešlo o ustanovení kompetenční, zakládající pravomoc soudu, a po datu 1. 6. 2002 se stalo obsoletním*“.

O všech způsobech zajištění opatření k nápravě dle zákona o ochraně osobních údajů proto rozhodoval Úřad.

K výrazným změnám zákona o ochraně osobních údajů došlo zákonem č. 439/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (platný a účinný od 26. 7. 2004). Důvodová zpráva k zákonu uvádí:

„Změna ustanovení § 21 až 24, která se týkají ochrany práv subjektu údajů, je navrhována z několika důvodů. Tím nejdůležitějším je dosavadní zkušenost s aplikací § 21 a násl., kdy se přístup Úřadu, přístup subjektů údajů a přístup soudů, nepodařilo sjednotit v tom směru, že Úřad jako ústřední správní úřad nemůže v takovém případě ve své kompetenci řešit spory mezi správcem, zpracovatelem a subjektem údajů o odstranění následků neoprávněných zásahů do soukromí subjektů údajů a druh, popřípadě výši náhrady. Stejně i v případech náhrady škody vzniklé subjektu údajů v souvislosti se zpracováním jeho údajů není přípustné, aby tyto případy řešil správní úřad. Proto se navrhuje, aby kompetence Úřadu byla v tomto případě odpovídající jeho postavení a Úřad mohl na základě podnětu subjektu údajů postupovat vůči správci nebo zpracovateli prostředky pro správní úřad obvyklými, a případy, kdy jsou vznášeny nároky na náhradu nemajetkové újmy nebo náhradu škody, svěřit do pravomoci soudů, jak je tomu ostatně obvyklé i v ostatních případech zásahů do práva na ochranu osobnosti“.

Z § 21 zákona o ochraně osobních údajů byla odstraněna veškerá ustanovení, která se týkala poskytování zadostiučinění, placení peněžité náhrady, atd. Nově může sám subjekt požadovat, aby správce podal vysvětlení nebo odstranil takto vzniklý stav. Pokud toto správce neučiní, může se subjekt obrátit na Úřad. Ten také může přijímat přímé podněty od subjektu.

Z § 29 zákona o ochraně osobních údajů a z § 21 tohoto zákona již od roku 2004 nevyplývá jakákoli pravomoc Úřadu týkající se zajišťování opatření k nápravě ve smyslu poskytnutí zadostiučinění.

Zákon č. 439/2004 Sb. dále nově upravil v § 21 odst. 5: *„Pokud vznikla v důsledku zpracování osobních údajů subjektu údajů jiná než majetková újma, postupuje se při uplatňování jejího nároku podle zvláštního zákona“.* Tímto zákonem byl občanský zákoník, konkrétně § 13 obč. zák. Veškeré pravomoci k rozhodování Úřadu o náhradě za nemajetkovou újmu byly Úřadu odňaty. Důvody k těmto změnám byly uvedeny v důvodové zprávě k zákonu č. 439/2004 Sb.

Jak vyplývá z výše uvedeného vývoje právní úpravy, zákon o ochraně osobních údajů se pokusil původně co nejvíce rozšířit pravomoc Úřadu. Novelou z roku 2004 ale tyto pravomoci přenesl zpět na soudy. Úřad je správním úřadem, který má stanovenou určitou míru nezávislosti a pravomocí, ale který nemůže nahrazovat rozhodování soudů. Úřad je nyní oprávněn dle § 29 zákona o ochraně osobních údajů mimo jiné provádět dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem o ochraně osobních údajů, přijímat podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem, projednávat přestupky a jiné správní delikty a udělovat pokuty. Není však oprávněn rozhodovat o výši náhrady škody za porušení povinností zpracovatele osobních údajů, nemůže rozhodovat o náhradě za nemajetkovou újmu. Tyto pravomoci přísluší soudům.

Jak vyplývá z výše uvedeného, od novely zákona o ochraně osobních údajů, provedené zákonem č. 439/2004 Sb., nemůže již Úřad rozhodovat o náhradě škody či jiné nemajetkové újmy při porušení povinností dle tohoto zákona, a není tak dána pravomoc ani k rozhodování sporů mezi subjektem údajů a správcem o poskytnutí či jiném zpracování osobních údajů. Proto zvláštní senát usnesením dle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. rozhodl, že věc, týkající se poskytnutí bezplatné zprávy o osobních údajích žalobce uchovávaných v informačních systémech žalovaných a likvidace údajů o majetkových a osobních poměrech žalobce, projedná a rozhodne soud, a současně tak potvrdil dřívější judikaturu zvláštního senátu (na niž odkazoval i navrhovatel ve svém návrhu), od níž neshledal důvodu se odchýlit.

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Obvodního soudu

pro Prahu 5 a navazující usnesení Městského soudu v Praze. Usnesení Nejvyššího soudu ČR nebylo třeba rušit, neboť nerozhodoval ve věci samé.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb., závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Obvodní soud pro Prahu 5 pokračovat v řízení o podané žalobě.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 16. února 2015

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu